Lietas arhīva Nr. C-1031-18/5
ECLI:LV:REZT:2018:0528.C26103118.4.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Rēzeknes tiesas tiesnese T.Maļinovska

2018.gada28.maijā izskatīja rakstveida procesā Rēzeknē, Dārzu ielā 24 civillietu /pers. A/ vienkāršotās procedūras prasībā pret /pers. B/ par uzturlīdzekļu piedziņu bērnam,

Aprakstošā daļa :

/pers. A/ cēlusi prasību tiesā pret /pers. B/, kurā lūdz piedzīt no atbildētāja meitas /pers. C/ uzturēšanai līdzekļus – 30% apmērā no Ministru Kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas ik mēnesi, jo atbildētājs regulāro materiālo atbalstu sava bērna uzturēšanai nesniedz.

Prasībā norāda, ka prasītājas meitas /pers. C/ tēvs ir atbildētājs /pers. B/. Ar 2008.gada 4.aprīļa Rēzeknes tiesas spriedumu tika nospriests - piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, /pers. A/, personas kods /personas kods/, labā uzturlīdzekļus meitas /pers. C/, personas kods /personas kods/, uzturēšanai Ls 70,00 (EUR 99,60) apmērā, ik mēnesi, sākot no prasības iesniegšanas dienas, t.i. no 2008.gada 4.februāra un līdz bērna pilngadībai vai pušu materiālā stāvokļa izmaiņām.

Prasītāja prasībā norāda, ka atbildētājs maksāja piespriestos uzturlīdzekļus neregulāri, taču šī summa jau nav pietiekošā bērna uzturēšanai. Ņemot vērā bērna intereses ir nepieciešams palielināt uzturlīdzekļu apmēru. Prasītāja strādā SIA "/Nosaukums A/" un saņem darba samaksu vidēji EUR 184,97 mēnesī pēc nodokļu nomaksas, kā arī ģimenes valsts pabalstu EUR 11,38 apmērā.

Pamatojoties uz augstākminēto, saskaņā ar Civillikuma 179.panta 1.daļu un MK noteikumu Nr.37 „Par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam" 2.punktu, prasītāja lūdz tiesu palielināt ar Rēzeknes tiesas 2008.gada 4.aprīļa spriedumu noteikto uzturlīdzekļu apmēru un piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, /pers. A/, personas kods /personas kods/, labā meitas /pers. C/, personas kods /personas kods/, uzturēšanai līdzekļus - 30% apmērā no Ministru Kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas ik mēnesi, sākot no prasības iesniegšanas dienas un līdz bērns pats varēs sevi apgadāt.

Prasībā prasītāja norāda, ka nevēlas, lai notiktu uzklausīšana tiesas sēdē.

Atbildētājs /pers. B/ savus rakstveida paskaidrojumus par prasību tiesā nav iesniedzis, tiesas sūtītos paziņojumus nesaņēma, no pasta iestādes ir saņemts atpakaļsūtījums (l.l.).

Civilprocesa likuma 250 ^{25}.panta 1.daļa nosaka, ka, ja tiesa neizskata lietu tiesas sēdē saskaņā ar šā likuma 250.^{26}pantu, lietu izskata rakstveida procesā, laikus paziņojot pusēm par datumu, kad tiesas kancelejā varēs saņemt saīsinātā sprieduma norakstu, kā arī informē par tiesas sastāvu, kas izskatīs lietu, un izskaidro tiesības pieteikt noraidījumu tiesnesim. Datums, kad saīsinātā sprieduma noraksts ir pieejams tiesas kancelejā, uzskatāms par sprieduma sastādīšanas datumu.

No lietas materiāliem redzams, ka saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.^{22} panta pirmo daļu 2018.gada 22.martā prasītājam un atbildētājai ir izskaidrotas pušu procesuālās tiesības, puses ir informētas par tiesas sastāvu, kas izskatīs lietu, pusēm ir izskaidrotas tiesības pieteikt noraidījumu tiesnesim (l.l.14.-17.).

Ar Rēzeknes tiesas tiesnese s T.Maļinovskas 2018.gada 11.aprīļa lēmumu civillietas izskatīšana nozīmēta rakstveida procesā uz 28.05.2018. Saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.^{25} panta pirmo daļu 2018.gada 12.aprīlī pusēm ir paziņots par datumu, kad sprieduma norakstu varēs saņemt tiesas kancelejā (l.l.28.).

Tiesas dokumenti piegādāti Civilprocesa likuma 56.pantā noteiktajā kārtībā, līdz ar to saskaņā ar Civilprocesa likuma 56^{1}.pantu uzskatāms, ka pusēm ir paziņots par procesuālo darbības laiku un vietu, attiecīgo nosūtīto dokumentu saturu un tiesas dokumenti ir izsniegti.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 250 ^{25}.panta 2^{1}daļu, tiesa sastāda spriedumu atbilstoši šā likuma 193. pantā noteiktajam sprieduma saturam, ja puse tai rakstveidā iesniedz sprieduma sastādīšanas lūgumu. *Tiesa arī pēc savas iniciatīvas šā panta 2.^{3} daļā noteiktajā kārtībā var sastādīt spriedumu atbilstoši šā likuma 193. pantā noteiktajam sprieduma saturam*.

Ņemot vērā minēto, tiesa pēc savas iniciatīvas sastāda spriedumu atbilstoši šā likuma 193. pantā noteiktajam sprieduma saturam.

Pārbaudījusi un izvērtējusi lietā esošos rakstveida pierādījumus, tiesa atzīst, ka prasība ir pamatota un apmierināma daļēji sekojošo apsvērumu dēļ:

Motīvu daļa :

Saskaņā ar dzimšanas apliecību (l.l.10.) /pers. C/, dzim. /datums/, māte ir /pers. A/, tēvs ir /pers. B/.

Ar 2008.gada 4.aprīļa Rēzeknes tiesas spriedumu tika nospriests - piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, /pers. A/, personas kods /personas kods/, labā uzturlīdzekļus meitas /pers. C/, personas kods /personas kods/, uzturēšanai Ls 70,00 (EUR 99,60) apmērā, ik mēnesi, sākot no prasības iesniegšanas dienas, t.i. no 2008.gada 4.februāra un līdz bērna pilngadībai vai pušu materiālā stāvokļa izmaiņām (l.l.8.,9.).

Saskaņā ar Civillikuma 179.pantu vecāku pienākums ir samērā ar viņu spējām un mantas stāvokli uzturēt bērnu. Šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns pats var sevi apgādāt. Strīdus par uzturlīdzekļiem bērnam izšķir tiesa.

Par atbildētāja materiālo stāvokli un ienākumiem ziņu nav. Prasītāja strādā SIA "/Nosaukums A/" par grāmatveža palīgu un saņem darba samaksu vidēji EUR 184,97 mēnesī pēc nodokļu nomaksas (l.l.11.), kā arī ģimenes valsts pabalstu par bērnu EUR 11,38 apmērā (l.l.6.).

Saskaņā ar Civillikuma 179.panta piekto daļu minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kuru bērnam nodrošināt ir pienākums katram no vecākiem neatkarīgi no viņa spējām uzturēt bērnu un mantas stāvokļa, nosaka Ministru kabinets, ņemot vērā valstī noteikto minimālo mēnešalgu un bērna vecumu.

Saskaņā ar 15.01.2013. Ministru kabineta noteikumu Nr.37 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam" 2.2.punktu katra vecāka pienākums ir katru mēnesi nodrošināt savam bērnam minimālos uzturlīdzekļus šādā apmērā: bērnam no dzimšanas līdz 7 gadu vecuma sasniegšanai – 25% no Ministru Kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas, bet no 7 gadu vecuma sasniegšanas līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai - 30% no Ministru Kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas.

Tiesa uzskata, ka prasītājas pieprasītais uzturlīdzekļu apmērs neprasa vērtēt atbildētāja mantisko stāvokli, jo tas ir atbilstošs minimālo uzturlīdzekļu apmēram, kuru katram vecākam, neatkarīgi no viņa spējām un mantas stāvokļa, ir pienākums nodrošināt katram savam bērnam.

Pierādījumi tam, ka atbildētājs kopš prasības celšanas būtu maksājis uzturlīdzekļus bērna uzturam vismaz Ministru kabineta noteiktajā minimālajā apmērā, lietas izskatīšanas gaitā netika iesniegti.

Tādējādi tiesa atzīst, ka vecāka pienākums nodrošināt bērnam uzturlīdzekļus minimālajā apmērā ir absolūts, un tas nav saistāms nedz ar vecāka spējām dot uzturu, nedz ar viņa mantas stāvokli, kā arī neviens normatīvais akts neparedz vecāka atbrīvošanu no minētā pienākuma pildīšanas.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2015.gada 24.novembra noteikumu Nr. 656 "Noteikumi par minimālās mēneša darba algas apmēru normālā darba laika ietvaros un minimālās stundas tarifa likmes aprēķināšanu" 2.punktu (redakcijā, kas bija spēkā no 2017.gada 1.janvāra līdz 2017.gada 31.decembrim) minimālā mēneša darba alga normālā darba laika ietvaros 2017.gadā bija 380 euro. Minēto noteikumu 2.punkts spēkā esošajā redakcijā (spēkā no 2018.gada 1.janvāra) noteic, ka minimālā mēneša darba alga normālā darba laika ietvaros 2018.gadā ir 430 euro.

Tādējādi minimālais uzturlīdzekļu apmērs bērnam virs 7 gadu vecuma 2017.gadā bija 114 euro mēnesī, bet no 2018.gada 1.janvāra tas ir 129 euro mēnesī. Tādējādi ar Rēzeknes tiesas 2008.gada 4.aprīļa spriedumu lietā Nr.C26054208 noteiktais uzturlīdzekļu apmērs ir mazāks par valstī noteikto minimālo uzturlīdzekļu apmēru.

Tā kā ar šo spriedumu palielina uzturlīdzekļu apmēru, kas jau piedzīti, izpildot tiesas spriedumu, uzturlīdzekļu apmērs tiek palielināts, sākot ar sprieduma stāšanās likumīgā spēkā dienu.

Prasītāja lūdz piedzīt no atbildētāja uzturlīdzekļus līdz laikam, kad bērns pats spēs sevi apgādāt, taču šajā gadījumā tiesai nav pierādījumu tam, ka sasniedzot pilngadību, bērns nespēs sevi uzturēt.

Turklāt, saskaņā ar Civilprocesa likuma 5.panta 6.daļu, piemērojot tiesību normas, tiesa ņem vērā judikatūru.

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamenta spriedumā no 20.11.2015. lietā Nr. SKC-2885-15, ir noradīts, ka Civillikuma 179.panta pirmā daļa, kas paredz tēva un mātes pienākumu uzturēt bērnu līdz laikam, kad viņš pats var sevi apgādāt, ir materiālo tiesību norma, kas vecākiem rada pienākumu, bet bērnam piešķir tiesības. Pārsvarā šie pienākumi no vecāku puses tiek izpildīti labprātīgi. To, kā šīs tiesības ir realizējamas, rodoties strīdam, nosaka procesuālās tiesību normas. Civilprocesa likuma 72.panta pirmajā daļā noteiks, ka spēja realizēt civilprocesuālās tiesības un izpildīt pienākumus (civilprocesuālā rīcībspēja) ir pilngadīgām fiziskajām personām tiktāl, ciktāl to nav ierobežojusi tiesa, un juridiskajām personām. No Civilprocesa likuma 72.panta otrās un trešās daļas, kas reglamentē jautājumu par to fizisko personu, kuras nav sasniegušas 18 gadu vecumu, lietu vešanu tiesā, izriet, ka Civilprocesa likuma 72.panta pirmā daļa ir imperatīva tiesību norma, kas spēju realizēt tiesības un izpildīt pienākumus nepastarpināti ir piešķīrusi tieši pašām pilngadīgām rīcībspējīgām personām. Atbilstoši dispozitivitātes principam viņas pašas izlemj, vai un kā izmantot tām piešķirtās tiesības.

Uz šo brīdi nepilngadīgā bērna intereses pārstāv tā likumiskā pārstāve – māte /pers. A/. Atbilstoši Civilprocesa likuma 72.panta otrajai daļai arī līdz meitas 18 gadu vecuma sasniegšanai māte attiecībā pret bērnu veic likumiskā pārstāvja funkcijas.

Likumiskā pārstāvība izbeidzas, bērnam sasniedzot 18 gadu vecumu. Arī šajā lietā, pastāvot konstatētajiem faktiskajiem apstākļiem, tā nevar būt ilgāka.

Tādējādi par civilprocesuālās rīcībspējas tiesību institūtam neatbilstošu atzīstama uzturlīdzekļu saņemšanas tiesība bērna mātei līdz „(..) bērns (..) spēs pats sevi apgādāt". Tā kā šajā nenoteiktajā laika posmā var ietilpt laiks no meitas 18 līdz 24 gadiem, savu tiesību realizēšana pēc pilngadības iestāšanās ir jāveic viņai pašai.

To apliecina arī Senāta judikatūra pilngadīgo bērnu prasībās pret tēviem (*sk. Senāta 2001.gada 14.marta spriedumu lietā Nr.SKC-144/2001, 2008.gada 26.novembra spriedumu lietā Nr.SKC-440/2008 un 2011.gada 23.novembra spriedumu lietā Nr.SKC-1480/2011*).

Arī Civillikuma 177.panta pirmā daļa, reglamentējot jautājumu par aizgādību, vecāku pienākumu pārstāvēt bērnu viņa personiskajās un mantiskajās attiecībās saista ar laiku līdz pilngadībai.

Līdz ar to, prasība daļā par uzturlīdzekļu piedziņu līdz laikam, kad bērns pats spēs sevi apgādāt, ir norādāma, un uzturlīdzekļi piedzenami tikai līdz bērna pilngadības sasniegšanai.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta pirmo daļu no atbildētāja jāpiedzen valsts nodeva valsts ienākumos un tiesas izdevumus. Saskaņā ar Civilprocesa likuma 35.panta pirmās daļas 6.punktu, 34.panta 1.daļas 1.punktu valsts nodeva par uzturlīdzekļus summas palielināšanu sastāda EUR 70,00 (no summas, par kādu palielina maksājumus, bet ne vairāk kā par vienu gadu, tas ir EUR 352,80). Ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi lietā sastāda EUR 3,32.

Rezolutīvā daļa :

Vadoties pēc Civillikuma 179.panta, Ministru kabineta noteikumu par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam 1.,2.punktiem, Ministru kabineta 2017.gada 29.augusta noteikumiem Nr.511 "Grozījums Ministru kabineta 2015.gada 24.novembra noteikumiem Nr.656 „Noteikumi par minimālās mēneša darba algas apmēru normālā darba laika ietvaros un minimālās stundas tarifa likmes aprēķināšanu" 2.punkta, Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas 1.punkta, 35.panta pirmās daļas 6.punkta, 42.panta pirmās daļas, 193., 204^1.pantiem, tiesa

nosprieda:

prasību apmierināt daļēji.

Palielināt ar Rēzeknes tiesas 2008.gada 4.aprīļa spriedumu noteikto uzturlīdzekļu apmēru un piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, /pers. A/, personas kods /personas kods/, labā līdzekļus meitas /pers. C/, personas kods /personas kods/, uzturam - 30% apmērā no Ministru Kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas ik mēnesi, sākot no šī sprieduma stāšanās likumīgā spēkā un līdz bērna pilngadībai vai līdz pušu materiālā stāvokļa izmaiņām.

Agrāk izdoto izpildu rakstu Rēzeknes tiesas 2008.gada 4.aprīļa sprieduma izpildei atsaukt pēc tā izpildes.

Piedzītos uzturlīdzekļus pārskaitīt prasītājas /pers. A/, personas kods /personas kods/, bankas kontā AS "Swedbank", /konta numurs/.

Pārējā daļā prasību noraidīt.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, valsts labā tiesas izdevumus par uzturlīdzekļu piedziņu EUR 73,32 (septiņdesmit trīs euro un 32 eurocenti), tas ir valsts nodevu EUR 70,00 un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus EUR 3,32.

Valsts nodeva iemaksājama – saņēmējs: Valsts kase, reģistrācijas numurs 90000050138, konta numurs LV55TREL1060190911200, BIC kods

TRELLV22. Maksājuma mērķī jānorāda civillietu identificējoša informācija.

Ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi iemaksājami – saņēmējs: Tiesu administrācija, NMR 90001672316, ar PVN apliekamās personas reģistrācijas numurs LV90001672316, Saņēmēja iestāde: Valsts kase, BIC kods TRELLV22, konta numurs LV51TREL2190458019000. Maksājuma mērķī jānorāda ieņēmumu ekonomiskās klasifikācijas kods – 21499 un civillietu identificējoša informācija.

Kvītis par tiesas izdevumu samaksu valstij ir jāiesniedz Rēzeknes tiesā.

Noteikt termiņu sprieduma labprātīgai izpildei – 5 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā Civilprocesa likuma 440.^{2} pantā noteiktajos gadījumos Latgales apgabaltiesā, iesniedzot apelācijas sūdzību Rēzeknes tiesā 20 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas (28.05.2018.).

Tiesnese: **T.Maļinovska**